

SVE BOLJE I BOLJE

Deka za beskućnika

Goran Šimac • 06/10/2025 • 08:55

Svake godine na 10. listopada se u svijetu obilježava tzv. Svjetski dan beskućnika. No beskućniku je svaki dan – dan beskućnika. Ipak, namjera je na taj dan skrenuti pažnju na ljude koji nemaju ni kuću, ni stan, ni vikendicu, niti mjesto gdje mogu prespavati, pa spavaju gdje stignu: po klupama, kolodvorima, parkovima, prihvatilištima za siromašne itd. Onda se taj jedan dan u godini tu i tamo otvaraju teme o beskućnicima koje baš i nisu previše popularne, a jer ljudi baš i ne vole sliku *otpadnika od društva* i čovjeka u dronjcima koji spava na klupi, ogrnut kartonima i starim krpama.

-Nikad ne znaš kada se to može dogoditi i tebi. Nisam ni ja mislio da ću ikada postiti beskućnik – jedna je od najčešćih rečenica kojima beskućnik upozorava 'kućnika' kako je tanka crta između tzv. normalnog čovjeka i onoga koji bude prisiljen završiti na ulici.

To je više nego točno: svijet u kojem živimo kojega ubrzano razara beskrupulozni kapitalizam proizvodi sve više beskućnika. Jedan od najznačajnijih *proizvoda* iracionalnog kapitalizma su – siromašni ljudi. U svijetu, izračunao je netko 2021. godine, ima **oko 150 milijuna beskućnika**. No broj beskućnika se svake godine povećava za oko 15 milijuna, pa je lako izračunati kako je ta brojka sada dosegla 300 milijuna. Nadalje, ta brojka nije konačna, niti mogu postojati pouzdane statistike o tome. Ipak, prema podacima UN-Habitata, **1,6 milijardi ljudi, odnosno 20 % svjetskog stanovništva**, živi u neprimjerenim stambenim prilikama.

-Budio sam se u tramvaju. Dane sam provodio nikako. Po kolodvorima, ulici. Svaki dan mi je bio isti. Tako sam dočekaao Božić i Novu godinu. U tramvaju sam se budio u 4 ujutro. Osam mjeseci sam tako provodio noći u tramvaju. Smrzavao sam se, hranio sam se po pučkim kuhinjama u Zagrebu, nisam imao nikakvu higijenu. Dok je ljeto trajalo bilo je dobro, ali sa zimom postaje sve gore. Nemaš se gdje umiti, okupati. Ljudi te gledaju kao klošara, beskućnika, misle si kako smrdiš, pljuju po tebi, laju, kao da si najgori. Osjećao sam da se miču od mene, da me izbjegavaju. Bio sam bez stana, bez ičega, bez kuće, bez higijenskih potreština, roditelja, prijatelja. Bio sam dok nisam došao ovdje – kazao je 28-godišnji Ante, upitan u jednom prihvatilištu da opiše svoje iskustvo beskućništva ([Tris](#)).

Jedan grad beskućnika

Beskućnik... Čovjek bez kuće, stana, krova nad glavom, doma, mjesta za život... primoran spavati po klupama, kolodvorima, parkovima, ruševinama, starim vagonima, napuštenim kamp kućicama, starim skladištima, automobilskim olupinama... Ne znamo kako Ante živi

danas i je li se uspio othrvati od beskućništva, no sigurno je, tvrdi se, kako više od **10 tisuća ljudi** u maloj Hrvatskoj i danas spada u kategoriju beskućnika.

-Dakle, Hrvatska ima **čitav jedan grad – beskućnika**. Imaginarni grad bez kuća, veličine **Knina, Sinja, Trogira...** i još niza gradova u Hrvatskoj. Hrvatska je ujedno i zemlja u kojoj ima sve više **praznih kuća, stanova, sablasno praznih naselja, općina, napuštenih sela** u Slavoniji, Lici, Dalmaciji... Zatvorenih škola, oronulih bivših hotela, beživotnih apartmanskih naselja po Jadranu koji 10 mjeseci zjape prazni, bez igdje ikoga. – pisali smo prije više godina u tekstu [Beskućnici i bešćutnici: U Hrvatskoj postoji grad beskućnika.](#)

Naime, organizacija **Hrvatska mreža beskućnika** procjenjivala je tada kako je, po definiciji UN-a, u Hrvatskoj oko 2200 tisuće takozvanih **apsolutnih beskućnika**, osoba koje nemaju „krov nad glavom“ te borave na javnim mjestima i mjestima koja nisu namijenjena za stanovanje, ali procjenjuje i kako je više od **10.000 relativnih beskućnika**, koji imaju nekakav „krov nad glavom“, ali bez osiguranih osnovnih standarda zdravlja i sigurnosti.

-Još uvijek u Hrvatskoj postoji samo 13 prihvatilišta i prenoćišta u Splitu, Kaštelima, Šibeniku, Zadru, Rijeci, Puli, Karlovcu, Zagrebu, Varaždinu i Osijeku, te jedan hostelski

smještaj Dubrovniku s ukupnim smještajni kapacitetom za oko 450 osoba što je nedostavno za zbrinjavanje svih potrebitih, posebno u zimskim uvjetima. – upozoravali su tada u **HMB-u**.

Stanje je isto i sada, a neki kažu i znatno gore: državne vlasti imaju važnijeg posla nego razmišljati o najugroženijima u hrvatskom društvu – onima koji su direktna posljedica vladavina kriminalaca sposobnih isključivo za vlastito bogaćenje.

Od srca do srca za beskućnike i potrebite'

Kao i u svim drugim devastiranim segmentima društva, probleme u zdravstvu, školstvu, socijalnoj skrbi ublažavaju entuzijasti iz civilnih udruga. Tako se i uoči ovog Svjetskog dana beskućnika mala skupina građana organizirala pod imenom '**Od srca do srca za beskućnike i potrebite'** potrudila prirediti akciju kako bi nekako pripomogli beskućnicima.,

-Danas smo pokrenuli pilot projekt "DEKA ZA BESKUCNIKA" povodom nastupajućeg Svjetskog dana beskućnika koji se obilježava 10.10. Kako smo već rekli, a i većina građana zna, pomaka u rješavanju statusa beskućnika te osoba socijalno isključenih – nema a takvih ljudi je sve više. Zato je naš doprinos obilježavanju tog dana predviđen kao humanitarno druženje s beskućnicima i gostima pod nazivom " KLUPA JE SIGURAN KREVET", uz podjelu toplog obroka, kolača, deka, kabanica i koncert dječjeg zbora "Kikići, genijalci i slavuji". Najavili smo određene aktivnosti i zamolili građane da sudjeluju, te sada molimo, uključite se u pilot projekt te na klupama na kojima vidate beskućnike, ostavite deku zamotanu u kabanicu ili najlon s porukom. Molimo vas, pošaljite nam fotku i lokaciju gdje ste reagirali srcem. Mi ćemo još nekoliko dana ostavljati deke po gradu, a vidimo se 10.10.u 18,30 h na Glavnom kolodvoru kod stare lokomotive, kao i prošle godine. Snimili smo i stanje na terenu na autobusnom kolodvoru, glavnom željezničkom kolodvoru i na Zrinjercu AK, GK, Zrinjercu – kaže **Vesna Ribarić** iz grupe građana **Od srca do srca za beskućnike i potrebite**, ili jezikom društvenih mreža: [Od ❤️ do ❤️ za beskućnike i potrebite.](#)

Njihova akcija je već uredila nekim plodom, to jest dekama. Neki ljudi su po klupama uokolo zagrebačkog Glavnog kolodvora već ostavljali uredno zapakirane pokrivače, a kako bi se beskućnici mogli njima pokriti po klupama.

Premda je ova akcija za pohvaliti, opet ostavlja gorak okus. Pa je li moguće da se u državi koja troši milijarde na besmislene projekte, među ostalim i na kupnju isluženog polovnog oružja, ne može 'zbrojiti' i sagraditi više prihvatilišta za ljude koji su posljedica upravo njihove loše politike, nego nekolicina građana mora prirediti akcije prikupljanja polovnih deka za ne koji su prisiljeni spavati na otvorenom jer nemaju gdje drugdje. .

Nedostaje (barem) 1500 kreveta

Prošlogodišnji podaci pokazali su da u Hrvatskoj ima samo 420 mjesta u prihvatilištima i prenoćištima, a preko 10.000 osoba živi u neadekvatnim i nesigurnim uvjetima stanovanja. Te brojke temelje se na procjenama, a točan broj teško je utvrditi jer mnogi beskućnici ili nemaju osobnu iskaznicu ili ne zatraže pomoć u prihvatilištima, prenoćištima i zavodima za socijalni rad, upozorila je **Hrvatska mreža za beskućnike**.

Dakle, nedostaje najmanje 1500 mjesta za beskućnike. U državi koja zjapi napuštenim i zapuštenim prostorima, kućama, zgradama, propalim gospodarskim pogonima.

Premda ova naša rubrika nosi naziv Sve bolje i bolje, naizgled se čini kako tema beskućnika o kojima se društvo ne dovoljno skrbi ne spada u tu tematsku skupinu, smatramo kako više vrijedi ova mala gesta prikupljanja pokrivača nego deseci floskula i neostvarenih obećanja kakvima se oko 10,. listopada svake godine razmeću predstavnici vlasti i mjerodavnih institucija.

Dok je takvih građanskih inicijativa, ima i nade za ovo društvo.

Jer -što očekivati od vlasti koji se s jednakim nemarom odnose i prema potrebama djece, bolesnih... Teško da će neku posebnu pažnju posvetiti beskućništvu koje predstavlja ekstremni oblik siromaštva i socijalne isključenosti, te nije na 'oku', a i podrazumijeva populaciju koja vlastima nije 'tržišno zanimljiva', a jer se pretpostavlja kako beskućnici nemaju bogzna kakve iskoristive radno produktivne potencijale.

Tragična neinformiranost i odsustvo realne percepcije hrvatske stvarnosti često pokazuju i najviše pozicionirani hrvatski političari, a koji su zbog (za hrvatske i druge prilike)

abnormalnih privilegija svjetlosnim godinama udaljeni od stvarnog života, a tako i pojma i pojave beskućništva.

No, lako za državne institucije i figure. One su tek produžetak vlasti u Hrvatskoj, a koje su pak rezultat tj. projekcija kvaliteta i mentaliteta 'biračkog tijela': to jest nerijetko bešćutni i neosjetljivi na nedaće i probleme sugrađana koje su zadesile životne nevolje, siromaštvo, društvena isključenost.

Umjesto da postoje mehanizmi pomoći najslabijima u zajednici, kao što je postojala i postoji i u najprimitivnijim ljudskim zajednicama u povijesti čovječanstva, u 21. stoljeću u Hrvatskoj postoje primjeri dodatne diskriminacije beskućnika i siromaha od strane tzv. normalnih građana.

Dolazi zima

-U Hrvatskoj djeluje 14 prihvatilišta i prenoćišta za beskućnike i to u velikim gradovima s ukupnim smještajnim kapacitetom do 450 korisnika no potrebe su višestruko veće. Pučke kuhinje i socijalne samoposluge i dalje su često rezultat inicijativa organizacija civilnog društva te humanitarnih i vjerskih organizacija, a ne strukturne nacionalne politike. Usprkos zakonskoj obvezi da veliki gradovi i gradovi sjedišta županija u svom proračunu osiguraju sredstva za uslugu prehrane u pučkim kuhinjama, kao i za uslugu smještaja u prihvatilištima ili prenoćištima za beskućnike, velik broj gradova u Hrvatskoj još uvijek nema uspostavljene programe skrbi o beskućnicima. Hrvatska i dalje nema donesenu strategiju prevencije i borbe protiv beskućništva ni strategiju socijalnog stanovanja. Nedostatak nacionalne strategije o beskućništvu, kao i nedostatak protokola o postupanju s beskućnicima utječe na kvalitetu usluga svih pružatelja i suradnju s nadležnim tijelima po pitanju beskućništva. – izvijestili su u svojem zadnjem izvještaju o stanju ljudskih prava u 2022. godini u **Kući ljudskih prava.**

Ukratko, uskoro dolazi još jedna zima. Već je počela, negdje su noćne temperature zraka

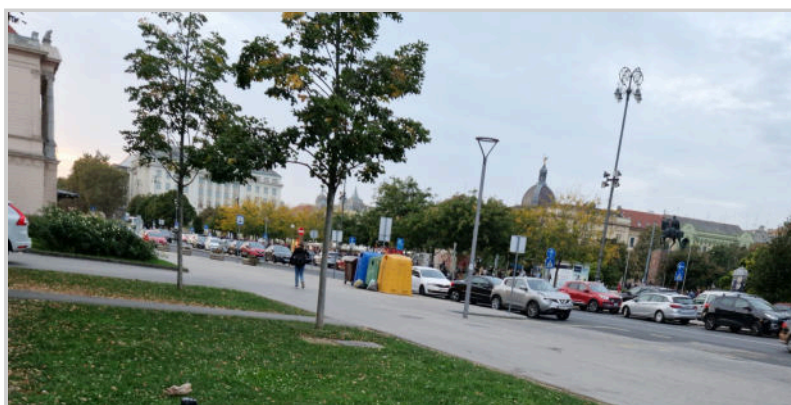
oko nule...

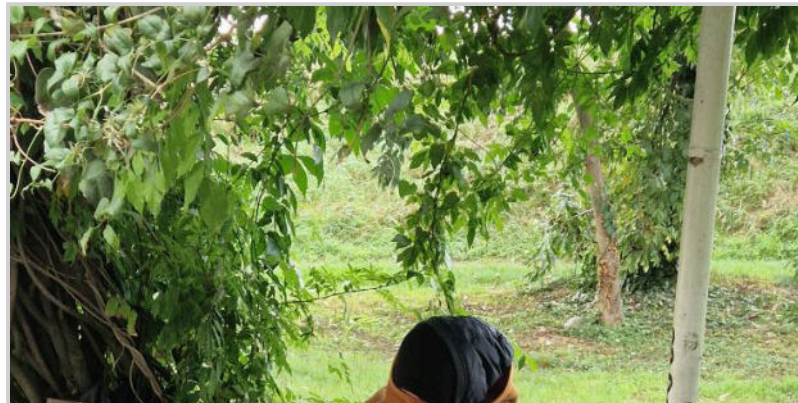
Udruga MoSt i Hrvatska mreža za beskućnike ukazuju godinama na lošu provedbu Plana zbrinjavanja beskućnika u Republici Hrvatskoj i Plana zbrinjavanja beskućnika u ekstremnim zimskim uvjetima koje je svojedobno objavilo mjerodavno ministarstvo.

-Ne postoji utvrđen standard u radu prihvatilišta ili prenoćišta. Uz to postoji velika neujednačenost u sredstvima koja izdvajaju lokalne i/ili područne samouprave za rad prihvatilišta/prenoćišta, dok se u isto vrijeme zahtjeva sve veća administracija, skrb za sve veći broj korisnika te razvoj aktivnosti i inovativnih socijalnih usluga. Ni u 2020. nije raspisan natječaj za pružanje terenskih usluga za beskućnike koji ne koriste uslugu smještaja, a koji je predviđen Planom natječaja nadležnog Ministarstva – upozorila je tada **Udruga MoSt** i poslala Apel za pomoć beskućnicima u Hrvatskoj, lani u ovo doba (dostupno na: <https://www.most.hr/blog/apel-za-pomoc-beskucnicima-u-hrvatskoj>).

Stanje je isto i sada. – zaključak je jasan: kad u Hrvatskoj ne bi bilo srčanih, poštenih, marljivih, susretljivih, empatičnih, suosjećajnih i energičnih ljudi udruženih u civilna udruženja, stanje u državi, posebice po pitanju pomoći nemoćnima, bolesnima, siromašnima, beskućnicima... bilo bi u neusporedivo gorem stanju.

Za početak evo prilike za sve koji žele pomoći: [Deka za beskućnika.](#)

****Tekst iz projekta 'Sve bolje i bolje' je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2025. – Agencije za elektroničke medije***